

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Dit land kan zoveel beter - gastcollege Wouter Bos

Pot, W.

Citation

Pot, W. (2006). Dit land kan zoveel beter - gastcollege Wouter Bos. *Bestuurskundige Berichten*, 21(2), 20.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211473>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211473>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Dit land kan zoveel beter – gastcollege Wouter Bos

door Wieke Pot

Wouter Bos gaf 15 februari jl. een gastcollege bij ons op de universiteit en in het bijzonder voor de B.I.L., in het kader van zijn universiteitstour rond zijn autobiografie *Dit land kan zoveel beter*. De centrale vraag die Bos aan het begin van zijn lezing stelde was waarom de Nederlander toch zo somber is, terwijl de Nederlander volgens een onderzoek de gelukkigste mens ter wereld zou zijn. Bos noemt een aantal factoren die hebben bijgedragen aan dit negatieve beeld. Zo signaleert hij een gebrek aan samenhang door een proces van desintegratie, en een gebrek aan houvast. Men heeft het gevoel er alleen voor te staan in een wereld vol onzekerheden.

Wat betekenen deze gebreken nu voor de samenleving? Bos begint met te melden dat het niet allemaal de schuld van Balkenende, dan wel van het huidige kabinet is. De ontstane crisis is niet typisch rechts of links. Een moreel appèl voor samenhang en houvast zal niet volstaan. Men moet een politiek antwoord formuleren op deze fundamentele problemen. Vertrouwen en samenhang zijn essentieel omdat eenheid prestatie voortbrengt. Zonder houvast zal er geen vertrouwen zijn, en politici bewerkstelligen het geloof in economische groei. Bos heeft in het bijzonder aandacht voor een aantal uitgangspunten: samen sterk staan, een perspectief dat inspireert, sociale mobiliteit die motiveert. Daarnaast moet sprake zijn van rechtvaardigheid, risicodeling en schaalvoordelen omdat laatstgenoemden efficiëntie in de hand werken.

Bos blijft in tegenstelling tot de door hem aangehaalde Thatcher nog wel geloven in de samenleving, omdat bij gebrek aan sprake zal zijn van verdeeldheid, angst, gebrek aan (zelf-)vertrouwen, onrust, overlast, criminaliteit en radicalisering. Ter illustratie vergelijkt hij de samenleving met een voetbalelftal. Daarbij zet hij het Nederlands Elftal onder Dick Advocaat en Patrick Kluyvert af tegen het elftal onder Marco van Basten. In het eerste geval hing het team als los zand aan elkaar, terwijl het tweede elftal zich kenmerkte door teamgeest en verbondenheid. Voor Nederland moet de ontwikkeling zich ook zo voltrekken, aldus Bos.

Bos gaat verder in op de wegen om mensen te binden, en de hardware (zoals de verzorgingsstaat) en software (zoals de nationale identiteit) die daarvoor nodig zijn. Toch blijkt het bewerkstelligen van sociale cohesie niet makkelijk. Zo spelen er een aantal factoren mee, denk aan de tsunami in Zuid-Azië en de aardbeving in Pakistan. De eerste ramp kreeg veel meer aandacht omdat men zich met de slachtoffers van de tsunami kon identificeren, aldus Bos. Doordat het aantal religies binnen Nederland groeiende is, neemt de afstand nog extra toe. De samenleving staat kortom

“Dit Nederland is is als het elftal onder Dick Advocaat: het team hangt als los zand aan elkaar.”

Wouter Bos ontvangt de B.I.L.-bretels® van Wieke Pot

onder druk, daarbij zijn factoren die de desintegratie bevorderen bijvoorbeeld: toenemende diversiteit, toenemende ongelijkheden, een vastlopende overheid, terrorisme en de vervagende landsgrenzen. Dit bleek duidelijk uit conflicten in de Diamantbuurt van Amsterdam en de rellen in de buitenwijken van Parijs.

Hieruit trekt Bos de gevolgtrekking dat de sociaal-economische kloof tussen kansrijk en kansarm steeds meer samenvalt met de kloof tussen autochtoon en allochtoon. Bos waarschuwt voor de ontwikkeling van een permanente, etnisch bepaalde onderklasse. Op een zeker ogenblik zal men niet meer uit de achterstandssituatie kunnen ontsnappen.

Voorts gaat Bos in op de peilers die dit in de hand werken, zoals de ideologie van de eigen verantwoordelijkheid en het bieden van valse zekerheden met leuzen als ‘Vergrijzing is geen probleem’ en ‘Terugnaar vroeger!’. Nederland verandert, dat is duidelijk. De islam is een onomkeerbare ontwikkeling en er ontstaat een nieuwe cultureel religieuze identiteit. Opvallend en tegelijk tekenend is het feit dat alleen in Nederland het hebben van een dubbel paspoort als probleem wordt gezien. Maar hoe moet het dan wel? Bos citeert koning Richard de derde: *“An honest story travels fast if plainly told”*. Met andere woorden: eerlijkheid duurt het langst. Daarnaast moeten mensen sterker worden gemaakt met behulp van werk, onderwijs en emancipatie. Als laatste zou sociale bescherming moeten worden gezien als een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Wanneer men samen verantwoordelijk wordt gehouden is men beter bereid risico’s te nemen.

En dus moet voor Bos de aandacht uitgaan naar werk, onderwijs en emancipatie en moet opnieuw invulling worden gegeven aan het begrip solidariteit.

Tijdens en na afloop van de lezing was er ruim de tijd om (kritische) vragen te stellen.

Na afloop was er een signersessie met Bos en boekhandelaar Kooyker.

Wieke Pot is Commissaris Acquisitie en Promotie van het B.I.L.-bestuur 2005-2006

Wordt het een ‘Linkse Lente’ of is het een verradelijk zonnetje waarvan je binnen de kortste keren helemaal rood wordt?

Reageren? Stuur je kopij voor 3 mei naar de redactie van de Bestuurskundige Berichten: bil@billboard.nl

Agenda

13 april
FSW-gala in 't Goude Hoofd

20 april
Van 17.00 - 19.00 uur borrel in Einstein (Nieuwe Rijn). Drinkjes zijn op kosten van de B.I.L. Tijdens deze borrel wordt de bestemming van de Lange Reis bekend gemaakt.

27 april
StOP-feest, georganiseerd door het samenwerkingsverband van studieverenigingen.

10 en 11 mei
Landelijk Congres der Bestuurskunde in Utrecht

17 mei
B.I.L.-diner

18 mei
Van Braam-lezing & Dies-feest

Prikbord

*** Indien je in het collegejaar 2006-2007 geen B.I.L.-lid meer wilt zijn, dien je je lidmaatschap **vóór 1 juli 2006 schriftelijk** op te zeggen bij de B.I.L.:

B.I.L.
Wassenaarseweg 52
Postbus 9555
2300 RB Leiden

*** Vind je het leuk bestuurskundig gerelateerde stukken te schrijven? Wil je een gezellig jaar tegemoet gaan met vier enthousiaste commissieleden? Stuur dan je sollicitatiebrief naar de B.I.L. op bovengenoemd adres.

*** Vanaf heden kan de almanak 2004 - 2005 gratis worden afgehaald in SB-03, op vertoon van je ledenpas.

*** De B.I.L. is altijd op zoek naar goede samenvattingen. Als je nog een goed uittreksel hebt liggen, kun je die opsturen naar de B.I.L. Hier staat een kleine vergoeding tegenover.